

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ Predictive Factors for Problem Coping Behavior of Nursing Students Police Nursing College

ไฉไล เทียงกมล*¹ อารยา โถวรุ่งเรือง² เนาวนิช พึ่งจันทร์เดช³
กานดา สายวงศ์เทือก⁴ ยุวดี แตรประสิทธิ์⁵ กาญจนา คงมัน⁶ ชุตินา ฮากิม⁷
สุภาพร พันพัยศรี⁸
Chailai Tiangkamol*¹, Araya Throrungraung², Naowanit Pongjuntaradej³
Kanda Saiwongtuak⁴, Yuwadee Traprasit⁵, Kanjana Kongmun⁶, Chutima Hakim⁷
Supaporn Punpayuk⁸

Corresponding Author: Email: dchailai@gmail.com

(Received: October 2, 2021; Revised: December 12, 2021; Accepted: December 25, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาชนิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาและ ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 278 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล สัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และ พฤติกรรมการเผชิญปัญหา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89, 0.81 และ 0.87 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า

1) สัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .467, p < .01, r = .392, p < .01$) ตามลำดับ

2) สัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ได้ร้อยละ 25.2 ($R^2 \text{ adj} = .252, p < .01$) โดยการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาสูงสุด ($\beta = .362, p < .01$) รองลงมาได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ($\beta = .213, p < .01$) ตามลำดับ

ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีคุณค่าในตนเอง ร่วมกับการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมได้

คำสำคัญ: สัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมการเผชิญปัญหา นักศึกษาพยาบาล

*^{1,2} รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

Associate Professor, Police Nursing College

^{3,4,5} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

Assistant professor, Police Nursing College

^{6,7,8} อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

Instructor, Police Nursing College

Abstract

The purposes of this predictive correlational study were to determine 1) The relationship between family relationship, self-esteem and problem coping behavior. 2) Factors predicting problem coping behavior among nursing students. The subjects were 278 first year to fourth year nursing students of Police Nursing College in the Academic year, 2020. The research instruments consisted of a personal data questionnaire, family relationships self-esteem and coping behavior. The reliability were 0.89, 0.81 and 0.87 respectively. The data were then analyzed using descriptive statistics, Pearson product-moment correlation coefficient and Stepwise multiple regression analysis

The study results showed that

1) There was a positive correlation among family relationship, self-esteem and coping behavior of nursing students statistically significant ($r = .467, p < .01, r = .392, p < .01$), respectively.

2) Family relationship and self-esteem were able to jointly predict the coping behavior of nursing students by 25.2% ($R^2 \text{ adj} = .252, p < .01$). Self-esteem was able to predict the coping behavior of the highest students ($\beta = .362, p < .01$), followed by Family relationship ($\beta = .213, p < .01$), respectively.

Therefore, activities that promote self-esteem together with strengthening good family relationships would result in students nurse having appropriate coping behaviors.

Keywords: Family relationships, Self-esteem, Problem coping behavior, Nursing student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันโครงสร้างพื้นฐานของสังคม ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด แต่มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ ตลอดจนสร้างค่านิยม เจตคติ อุปนิสัย และบุคลิกภาพของบุคคล (Jarupeng, 2017) ดังนั้นการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวเห็นความสำคัญของการใช้เวลาร่วมกัน ทักษะการใช้ชีวิต การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ลดความขัดแย้ง ให้ความรักความอบอุ่นและการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ของสมาชิกในครอบครัว จึงเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีก่อให้เกิดความสุขในครอบครัว และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมคุณภาพอย่างยั่งยืน (Jarupeng, 2017)

การทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของครอบครัวที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญ แม้กระแสเศรษฐกิจ กระแสสังคมจากโลกตะวันตก จะเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบครอบครัว ทำให้มีความอบอุ่นน้อยลงไป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเกิดความล่มสลายในทุกสถาบันครอบครัว สายใยในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นและสานสัมพันธ์ระหว่างกันได้อยู่ตลอดเวลา ไม่เลือนหายหรือตัดขาดจากกันได้โดยง่าย หากครอบครัวมีความอบอุ่น มีความผูกพันทางอารมณ์ มีการใช้เวลาอยู่ร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ ภายในครอบครัว สิ่งเหล่านี้จะหล่อหลอมให้เด็กเติบโตขึ้นมาด้วยการเรียนรู้ตัวแบบที่เหมาะสม เรียนรู้ และ มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (Powell & Phonsuwana, 2017) ในทางตรงข้าม หากครอบครัวขาดสิ่งเหล่านี้ไป เด็กจะเติบโตขึ้นภายใต้ความเครียด ความกดดัน ความสับสน และอาจมี

การเลียนแบบพฤติกรรม รวมทั้งอารมณ์ทางลบที่ไม่ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ การส่งเสริมความเข้มแข็ง และการทำหน้าที่ที่ถูกต้องของสถาบันครอบครัว จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะ สมาชิกที่เป็นวัยรุ่น (Powell & Phonsuwanna, 2017) ซึ่งวัยรุ่นจะมีความต้องการความสนใจที่มีทัศนคติที่แตกต่าง กันออกไป เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สภาพจิตใจ และอารมณ์ที่ไม่แน่นอน จะทำให้เกิด ความเครียดและความวิตกกังวลสูง วัยรุ่นที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น จะมีความมุ่งมั่นในเรื่องการเรียนสูง มีการเห็นคุณค่าในตนเองค่อนข้างสูง ถ้าผิดหวังในเรื่องต่างๆ เช่น ผลการเรียน การปรับตัวอาจจะทำให้เกิดความเครียดสูง และทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้ยาเสพติด การทำร้ายตนเอง และการฆ่าตัวตาย (Phan-ubon, Hosiri & Apinuntavech, 2020) จากการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยกับนักศึกษาที่เป็นวัยรุ่นพบว่า นักศึกษา ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระหว่างการเรียนรู้หลายประการ โดยปัญหาที่สำคัญที่พบได้แก่ ปัญหาการเรียน ทั้งนี้อาจเพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง มีความใกล้ชิดกับอาจารย์น้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา ไม่มีอาจารย์คอยกำกับดูแลหรือบังคับให้เข้า ชั้นเรียน ดังนั้นถ้านักศึกษาขาดการควบคุมตนเองที่ดี อาจทำให้นักศึกษาประสบความล้มเหลวในการเรียนได้ (Phan-ubon, Hosiri & Apinuntavech, 2020)

การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา มีความแตกต่างจากสาขาวิชาอื่น การเรียนพยาบาลต้องเรียนภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี โดยเฉพาะ การเรียนภาคปฏิบัติมีความสำคัญมาก เพราะจะต้องลงมือกระทำจริงกับชีวิตมนุษย์ ส่งผลให้นักศึกษา พยาบาลต้องมีความรู้และใช้ความระมัดระวังสูงเพราะความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอาจหมายถึงอันตรายต่อชีวิต ของผู้ป่วยที่ดูแล ดังนั้น ตลอดระยะเวลาของการศึกษานักศึกษาพยาบาลจะได้รับการปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบสูง อีกทั้งยังต้องพบกับบุคคลที่มีความเครียด ความเจ็บป่วย และเสียชีวิต หรือแม้แต่ปัญหา และความวิตกกังวลของผู้ป่วยและญาติ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่นักศึกษาพยาบาลจะต้องเผชิญ จึงอาจทำให้นักศึกษาพยาบาลมีแนวโน้มที่จะมีความเครียดสูงกว่านักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสาขาวิชาอื่นที่มีระดับ อายุใกล้เคียงกัน (Sereetrakul, 2019)

การที่นักศึกษาพยาบาลจะสามารถใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาได้เหมาะสมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพื้นฐาน ของครอบครัว (Phan-ubon, Hosiri & Apinuntavech, 2020) อาจเพราะครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐาน แรกที่นักศึกษาจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูหล่อหลอม ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ ครอบครัวก็เป็นสถาบันแห่งแรกที่ให้สิ่งแวดล้อม ให้การเรียนรู้สิ่งต่างๆ และให้ประสบการณ์ ซึ่งเด็กจะดี หรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่เด็กได้รับจากครอบครัว ถ้าครอบครัวมีความผูกพันรักใคร่กันอย่างอบอุ่น มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ เป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่ม รวมทั้งสามารถปรับตัวได้ดีเมื่อเผชิญปัญหาต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่จะส่งผล ต่อพฤติกรรมการแสดงออกของลูก อีกทั้งวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี ก็มีแนวโน้มจะเห็นคุณค่า ในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีสัมพันธภาพครอบครัวไม่ดี (Sereetrakul, 2019) นอกจากนี้สัมพันธภาพในครอบครัว ยังมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะการเห็นคุณค่าในตนเองจะเป็นสิ่งที่ป้องกันวัยรุ่นจากสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย และทำให้วัยรุ่น สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ด้วยความเชื่อมั่น กล้าหาญ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เด็กที่ได้รับความรักความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่เพียงพอ ก็จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองยังมี คุณค่าและมีความสำคัญต่อครอบครัว เป็นผลทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

แต่ในทางตรงข้าม ถ้าเด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ ขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือไม่ ได้รับการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว เด็กก็จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่มีความสำคัญ เป็นผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำและขาดความมั่นใจไปในที่สุด (Kaenchampa, 2017)

การเห็นคุณค่าในตนเองยังมีความสัมพันธ์ที่สูงมากกับการเรียนรู้สัมพันธภาพที่อบอุ่นมั่นคงกับพ่อแม่ เพราะการควบคุมดูแลบุตรแบบเสมอต้นเสมอปลาย การพูดคุยสื่อสารชัดเจน การให้ความรักความอบอุ่น ตลอดจนการที่พ่อแม่แสดงออกถึงการใช้อำนาจกับลูกอย่างเหมาะสม มีความสำคัญต่อเด็กในการเสริมสร้างความสามารถในทุกๆ ด้าน เช่น มีความสามารถในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง มีความคิดริเริ่ม เพิ่มพูนพฤติกรรมทางด้านสังคม ควบคุมแรงกระตุ้นจากภายในและภายนอกได้ดี มีการเห็นคุณค่าในตนเองและมีความก้าวร้าว น้อยมาก (Kaenchampa, 2017) การพัฒนาความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในช่วงวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถเผชิญปัญหา ความวิตกกังวลต่างๆ ในชีวิตได้ บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระดับสูง จะสามารถจัดการกับความขัดแย้ง ความตึงเครียดได้ดี มีประสิทธิภาพ และจะใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบใช้อารมณ์ลดลงและใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาด้านมุ่งเน้นการแก้ปัญหามากขึ้น ส่วนบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำจะใช้กลไกในการป้องกันตัวเองสูง การรับรู้คับแคบ เบี่ยงเบนจากความจริง รู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย อ่อนแอ เกือบตัว ไม่แสดงออก วิตกกังวล หวั่นไหว ต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ชอบเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นและมักใช้พฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบไม่มีประสิทธิภาพ และเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดหรือปัญหาที่ทำนาย เช่น การสูญเสีย การคุกคาม บุคคลก็จะแสดงปฏิกิริยาเพื่อขจัดหรือลดความตึงเครียดนั้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเผชิญปัญหาด้านมุ่งเน้นการแก้ปัญหา และหากบุคคลนั้นมีการตอบสนองต่อปัญหาได้เหมาะสมจะดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ในทางตรงข้ามหากบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้ ก็จะก่อให้เกิดความผิดปกติทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม (Jirangnimitsakul, 2020)

จากที่กล่าวมาข้างต้น วิทยาลัยพยาบาลตำรวจเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ผลิตพยาบาลสู่ระบบบริการสุขภาพ ในแต่ละปีพบว่าเมื่อรับนักศึกษาปี 1 เข้ามาจะมีการลาออกของนักศึกษาปีละเฉลี่ย 2-3 คน จากปัญหาการปรับตัวและความรู้สึกไม่ชอบในวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเหตุผลส่วนใหญ่คือ ปัญหาเรื่องการปรับตัวกับระบบการใช้ชีวิตนักศึกษาพยาบาลที่ต้องพักในหอพัก การอยู่ภายใต้กฎระเบียบวินัยที่เข้มแข็งไม่ได้ ทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล และเบื่อหน่ายที่จะเรียนวิชาชีพพยาบาลต่อไป ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลว่าเป็นอย่างไร เพื่อที่สถาบันการศึกษาจะสามารถปลูกฝังและสร้างความตระหนักในการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อผลิตบุคลากรทางการพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

- 1.ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจอยู่ในระดับใด
2. สัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจหรือไม่ก็น้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

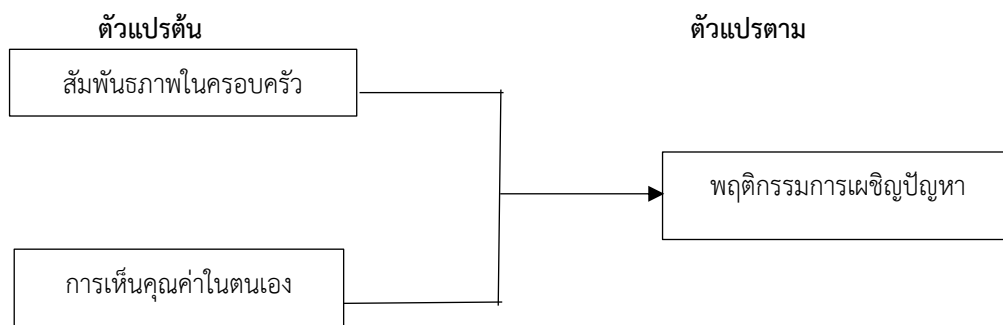
1. เพื่อศึกษาระดับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โดยปัจจัยคัดสรรที่ศึกษาครั้งนี้ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง

สมมติฐานการวิจัย

สัมพันธภาพในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหา และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

กรอบแนวคิด

พัฒนาจากแนวคิดพฤติกรรมการเผชิญปัญหาด้านมุ่งเน้นการแก้ปัญหา ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีสมมติฐานว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาที่ดี จะเป็นนักศึกษาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี และมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง การพัฒนาความรู้สึกรู้ค่าในตนเองในช่วงวัยรุ่น เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ สามารถจัดการกับความขัดแย้ง ความตึงเครียดได้ดีและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงความสัมพันธ์ (Cross-Sectional Correlation Research Design) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ จำนวน 278 คน ซึ่งพักในหอพักวิทยาลัยทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาในประชากรที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ จำนวน 278 คน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ G*Power 3.1 (Faul, Erdfelder, Buchner, & Lang, 2009) เลือก linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero กำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect เลือก linear multiple regression: Fixed model, R^2 deviation from zero กำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ขนาดกลาง เท่ากับ .15 ค่าอำนาจการทดสอบ (Powers) เท่ากับ .95 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .05 ตัวแปรทำนาย 2 ตัว ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 107 คน และเพื่อป้องกันข้อมูลสูญหายจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 128 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี อายุ ลำดับการเกิด จำนวนญาติพี่น้อง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งสร้างและพัฒนาโดย อรรณณ ธนนันท์กุล (Thananunthakul, 2547) ซึ่งมีความเที่ยงตรงของเครื่องมือเท่ากับ 0.89 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้กับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ แบ่งสัมพันธภาพในครอบครัวเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับพ่อแม่และด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัวเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพในครอบครัว 4.50-5.00 หมายถึง นักศึกษามีความสัมพันธ์กับพ่อแม่อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.4 หมายถึงมีความสัมพันธ์ระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง พัฒนาโดย ซูลิรัตน์ สุวรรณทะ อัญชลี วิทยาพิพัฒน์ และทิวาพร อนันตพงศ์ (Suwantha, Witthayaphiphat & Anantapong, 2003) ซึ่งมีความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.81 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้กับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วยคำถาม 36 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ ตลอดเวลา บางครั้ง และแทบไม่รู้สึกรู้สีก แบ่งองค์ประกอบการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านมุมมองรวม (globin) ด้านการศึกษา (academic) ด้านภาพลักษณ์ (body) ด้านครอบครัว และด้านสังคม การแปลผล การเห็นคุณค่าในตนเองโดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดที่ได้จากการตอบคำถาม โดยคะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 0.00-1.66 หมายถึง ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเผชิญปัญหาซึ่งสร้างและพัฒนาโดย สุภาพรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล (Khotjarat & Yongkittikul, 2002) ซึ่งมีความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.87 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้กับนักศึกษาพยาบาล เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมในการเผชิญปัญหา จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา 2) การวางแผน 3) การระงับกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง 4) การชะลอพฤติกรรมในการเผชิญปัญหา และ 5) การสนับสนุนทางสังคม คำตอบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ การแปลผลพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาโดยหาค่าเฉลี่ยของ

คะแนนทั้งหมดที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยค่าเฉลี่ย 3.68-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67 หมายถึง มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยโรงพยาบาลตำรวจ ในเดือนเมษายน 2564 โดยทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับการวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ติดต่อประสานงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายวันเวลาที่นักศึกษาสะดวกในการชี้แจงโครงการวิจัย ดำเนินการชี้แจงข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้ช่วยวิจัยแจกเอกสารชี้แจงข้อมูล และรายละเอียดในการทำวิจัย โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัยได้ นักศึกษาที่ยินยอมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยลงนาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าพบนักศึกษาแต่ละชั้นปี อธิบายให้เห็นความสำคัญและวิธีการทำแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่นำมาเปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนและวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล สัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
3. การวิเคราะห์ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ Multiple Regression แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยโรงพยาบาลตำรวจ เลขที่ IRB: 48/2563 วันที่ 22 เมษายน 2564 และสิ้นสุดวันที่ 22 เมษายน 2565 ก่อนทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย และการตอบแบบสอบถามเป็นไปด้วยความสมัครใจ ถ้านักศึกษาไม่สะดวกที่จะตอบคำถามใด สามารถเว้นว่างไว้ ทั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆกับผลการเรียนของนักศึกษาทั้งสิ้น เอกสารการยินยอมเข้าร่วมการศึกษาวิจัยที่นักศึกษาจะลงนามจะไม่มีนำไปเชื่อมโยงกับแบบสอบถามที่นักศึกษาตอบ การนำเสนอรายงานการวิจัยเป็นการนำเสนอในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เมื่อนักศึกษายินดีเข้าร่วมการศึกษาก็จะมีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบตกลงเข้าร่วมการวิจัย ขอให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในแบบฟอร์มหนังสือยินยอม โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Inform Consent Form) กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วม

การวิจัยในครั้งนี้ได้ตลอดเวลา แม้ว่าจะตอบรับการเข้าร่วมการวิจัยแล้วก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามถูกเก็บไว้ในตู้เก็บเอกสารปิดล็อก ไม่ระบุชื่อหรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถสืบค้นหรือระบุตัวผู้ตอบแบบสอบถามได้ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างถูกเก็บเป็นความลับ และผลการศึกษาถูกนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น จึงเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.12 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 2.88 ส่วนใหญ่อายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.66 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.42 ลำดับการเกิดพบว่า เป็นบุตรคนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 47.48 ส่วนใหญ่มีพี่น้อง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 38.49

2. พฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.73$) รองลงมาเป็นการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือ ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.87$) ด้านการวางแผนและการระงับกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.82$; $\mu = 3.95$, $\sigma = 0.78$) ตามลำดับ และด้านการชะลอพฤติกรรมเผชิญปัญหา ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.85$) ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล โดยรวมและรายด้าน (N=278)

พฤติกรรมการเผชิญปัญหา	μ	σ	ระดับ
การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา	4.10	0.73	มาก
การวางแผน	3.95	0.82	มาก
การระงับกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง	3.95	0.78	มาก
การชะลอพฤติกรรมการเผชิญปัญหา	3.88	0.85	มาก
การสนับสนุนทางสังคมเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือ	3.98	0.87	มาก
รวม	3.97	0.81	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวและ การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ($r = .392$, $p < .01$ และ $r = .467$, $p < .01$) ตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ($n = 128$)

ตัวแปร	X1	X2	Y
สัมพันธภาพในครอบครัว (X1)	1.00	.493**	.392**
การเห็นคุณค่าในตนเอง (X2)		1.00	.467**
พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (Y)			1.00

** $p < .01$

4. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว

และการเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 25.2 ($R^2_{adj} = .252$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) โดยตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลสูงสุด คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\beta = .362, p < .01$) รองลงมา ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ($\beta = .213, p < .01$) สามารถสรุปสมการทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $y = (.362 \times \text{การเห็นคุณค่าในตนเอง}) + (.213 \times \text{สัมพันธภาพในครอบครัว})$ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ($n=128$)

ตัวแปรปัจจัย	b	β	t	p-value
Constant	1.388			
สัมพันธภาพในครอบครัว (REL)	.203	.213	3.274**	.001
การเห็นคุณค่าในตนเอง (SEL)	.722	.362	5.556**	.000

Constant = 1.388, $R^2 = .246$, $R^2_{adj} = .252$, $F(2,33) = 39.52$, $p < .01$

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.81$) ซึ่งพฤติกรรมการเผชิญปัญหาจะเป็นเรื่องของ การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา การวางแผน การระงับกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง การชะลอพฤติกรรมการเผชิญปัญหา และการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือ การที่นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาในระดับมาก อาจเนื่องมาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเน้นการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based-learning Method) ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีทักษะในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งได้จากการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก ที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดขั้นสูงได้ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเผชิญปัญหาด้านการลงมือดำเนินการแก้ปัญหามากที่สุด ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.73$) จากผลการวิจัยพบว่า การเผชิญปัญหามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนในวิชาชีพพยาบาลที่มีความท้าทายในเชิงวิชาการ ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวและสามารถพัฒนาเป็นสมรรถนะได้เมื่อสำเร็จการศึกษา (Pratoomsuwan & Sawangsopakul, 2021)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ($r = .467, p < .01$) อธิบายได้ว่า ความรักความเข้าใจอันเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่ ระยะเวลาของชีวิตการมอบความรักความอบอุ่นถือเป็นพื้นฐานสำคัญเพราะเมื่อเด็กโตขึ้นจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก (Pratoomsuwan & Sawangsopakul, 2021) โดยการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการสังเกตตัวแบบ (Model) พบว่า ตัวแบบเพียงคนเดียวที่มีอิทธิพล สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆกัน โดยเฉพาะสังคมในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ทางสังคมจากประสบการณ์ของผู้อื่นนั้นเกิดขึ้นรวดเร็วมาก และการสังเกตจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมนั้นได้รับผลการกระทำอย่างไร ถ้าเห็นว่าผลการกระทำที่ได้รับเป็นที่น่าพึงพอใจ

ผู้สังเกต ก็มีแนวโน้มจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยยกระดับความสามารถของบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ การอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการเสียสละ สามารถกระทำได้โดยผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (Bandura, 2015 cited in Boonsapa, 2019)

การเห็นคุณค่าในตนเอง นักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ($r=.392, p<.01$) อธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในฐานะเป็นผู้ที่กำลังเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลที่ต้องออกไปให้บริการประชาชนในระบบบริการสุขภาพ อีกทั้งวิทยาลัยพยาบาลตำรวจเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม การที่นักศึกษาพยาบาลมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีการยอมรับในตนเอง มีความรู้สีกว่าตนเองมีความหมาย มีความสำคัญ เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (Clucas, 2020) อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษารับรู้ว่าตนเองมีคุณค่าจากบรรทัดฐานของสังคม รวมถึงเป็นวัยที่กำลังต้องการการยอมรับ เมื่อสามารถทำสิ่งใดที่สำเร็จได้ย่อมสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และสอดคล้องกับการศึกษาของอภิวัดน์ แก่นจำปา (Kaenchampa, 2017) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเปรียบเสมือนพลังที่ช่วยให้บุคคล สามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ด้วยความมั่นใจ สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น และวางแผนแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษานี้สนับสนุนแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพสามารถเผชิญกับความเครียด ความวิตกกังวลและปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะส่งผลให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่างๆ และช่วยให้สามารถเผชิญปัญหาโดยใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพได้ และถ้าการเห็นคุณค่าแห่งตนสูงขึ้น บุคคลจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น (Brando et al., 2020) ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเปรียบเสมือนพลังที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเหมาะสม

3. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษา พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 25.2 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($\beta=.36, p<.01$) รองลงมา ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ($\beta=.21, p<.01$)

การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=.36, p<.01$) แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาดี ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยภายในที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักศึกษาที่ผลักดันความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลให้มีความคิดและมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาสอดคล้องกับการศึกษาของกฤษณีย์ โหมดทอง ประสงค์ ต้นพิชัย และระวี สัจจโสภณ (Modthong, Tanpichai & Sajjasoporn, 2019) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง และบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ โดย สามารถทำนายความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิต ได้ร้อยละ 77.7

สัมพันธภาพในครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta=.21, p<.01$) แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีจะเป็นผู้มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาดี ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมาจากการอบรมเลี้ยงดู

หากการอบรมเลี้ยงดูเป็นแบบมีเหตุผล ก็จะมีส่วนช่วยฝึกให้นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเป็นเหตุเป็นผล มีความรับผิดชอบ ใช้การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันถ้านักศึกษาพยาบาลได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือต่างๆ ก็จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ วนัญญา แก้วพาน (Kaewkaewpan, 2560) ที่กล่าวว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว สามารถใช้เป็นเกราะป้องกันปัญหาต่างๆ ในวัยรุ่น ก่อนที่จะเข้าสู่วงจรของการกระทำความผิดหรือการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจเกิดตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต การที่สมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันพร้อมหน้า มีเวลาให้ครอบครัว การมีความรักความอบอุ่น ความห่วงใยเอาใจใส่ ความเอื้ออาทรต่อกันอยู่เสมอ ก็ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งและมีสัมพันธภาพที่ดีได้ การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพที่ดีมีอนาคต สามารถปรับตัวได้ต้องได้รับสิ่งสำคัญอันเป็นรากฐานอย่างเพียงพอ คือ ความรัก ความอบอุ่นและการเลี้ยงดู เช่นเดียวกับการศึกษาของ เคย์โช (Caycho, 2016) พบว่า สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวช่วยให้เด็กปรับตัวในสังคมได้ดีและมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งรวมถึงปราศจากความวิตกกังวลต่างๆ และรู้จักเผชิญปัญหาได้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เป็นการเผยแพร่ผลการวิจัยที่ได้ผ่านการลงวารสาร เพื่อใช้เป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาล และสมาชิกทุกคนในครอบครัวให้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคง เป็นรากฐานให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ และสามารถพัฒนาความสามารถของสมาชิกด้านต่างๆ ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถาบันพยาบาล หรือผู้เกี่ยวข้อง ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยศึกษาพัฒนารูปแบบ โปรแกรม หรือประเภทของกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีคุณค่าในตนเองเพื่อช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมเผชิญปัญหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

References

- Bandura A. (2015). On deconstructing commentaries regarding alternative theories of personality. *Journal of Management*, 38(1), 9-44.
- Boonsapa, C. (2019). *A Study of Factors Affecting Self-Esteem of Students Autonomous University*. Thesis for the Degree of Master of Arts. Faculty of Educational Psychology and Guidance Kasetsart University. (in Thai)
- Brando-Garrido, C., Montes-Hidalgo, J., Limonero, J. T., Gómez-Romero, M. J., & Tomás-Sábado, J. (2020). Relationship of academic procrastination with perceived competence, coping, self-esteem and self-efficacy in nursing students. *Enfermería Clínica (English Edition)*, 30(6), 398-403.
- Caycho, T. (2016). Relationship with parents and coping strategies in adolescents of Lima. *Propósitos y Representaciones*, 4, 11-59.

- Clucas C. (2020). Understanding Self-Respect and Its Relationship to Self-Esteem. *Journal for the Society of Personality and Social Psychology*, 46(6), 839-855.
- Jarupeng, M. (2017). *Family Psychology*. Bangkok: Danex Inter corporation. (in Thai).
- Jirangnimitsakul, P. (2020). Family relationship, Moral quotient, Coping strategies and Psychological well-being of high school students of large sized school at Surat Thani Province. *Educational Research*, 15, 172-187. (in Thai)
- Kaenchampa, A. (2017). *Self-esteem of children and youth who commit crimes in training centers and Training children and youth in the eastern region*. Thesis for the Degree of Master of Social work, Faculty of Social Administration Thammasat University. (in Thai)
- Kaewkaewpan, W. (2017). Family relationship and the problem of delinquency among adolescents. *Veridian E Journal, Humanities, Social Sciences and Arts*, 10, 361-371. (in Thai)
- Khotjarat & Yongkittikul. (2002). *The relationship between parenting styles of personal behavior among Thai adolescents*. In the 2nd Symposium on Stress Crisis in Thai Society. The 2nd East-West Psychological Science Research Center Symposium, Bangkok.
- Modthong, K., Tanpichai, P., & Sajjasoporn, R. (2019). Factors Affecting Adversity Quotient of Undergraduate Students in Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus, Nakhon Pathom Province. *Journal for Social Sciences Research*, 10, 18-33. (in Thai).
- Phan-ubon, P., Hosiri, T., & Apinuntavech, S. (2020). Correlation between Self-esteem and Parenting Style in Adolescents with ADHD. *Journal Psychiatric Association Thailand*, 65(1), 37-46. (in Thai).
- Powell James A. & Phonsuwanna, P. (2017). *Family Psychology*. Bangkok: Dumrong pinkun Company. (in Thai).
- Pratoomsuwan, T. & Sawangsopakul, B. (2021). Self Esteem, Hardiness and Self Care of High School Students at Bodindecha (Sing Singhaseni) 2 School, Bangkok. *Journal of the Association of Researchers*, 26, 308-323. (in Thai)
- Sereetrakul, W. (2019). Report on the self-esteem of adolescents in lower secondary schools in the south upper part of Thailand. The Seventh National Symposium Concerning the Research Work Presentation at Bangkok Thonburi University, 2019. Available from: <http://www.research.bkkthon.ac.th/> > research > book7-62_5